

เทศน์เช้า วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งฟังธรรม เราแสวงหาสังฆธรรมกัน เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ มีสมณะรูปหนึ่งเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติจนสิ้นสุดแห่งทุกข์ เวลาสิ้นสุดแห่งทุกข์เป็นสมณะที่แท้จริง ถ้าเป็นสมณะที่แท้จริง

เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ สิ่งที่ยืนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเป็นเรื่องของวัฏฏะ วิวัฏฏะ พ้นออกจากวัฏฏะไป การที่จะพ้นออกจากวัฏฏะไปแล้ว สิ่งที่ยืนออกจากวัฏฏะไป พ้นออกจากวัฏฏะไปจากที่ไหน เวลาพ้นออกไปจากวัฏฏะ พ้นออกไปจากที่หัวใจนั้น หัวใจพ้นออกจากวัฏฏะ ทั้งเศษส่วนนี้ไว้ใจ ในเมื่อทั้งเศษส่วนนี้ไว้ สอุปาทิเสสนิพพาน สิ่งที่เหลืออยู่นี้เป็นเศษส่วนทั้งนั้น ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ เป็นเศษส่วน เป็นเศษทั้งๆ สอุปาทิเสสนิพพานคือเศษที่เหลือทิ้งไว้ในวัฏฏะนี้

เวลาครูบาอาจารย์เรา หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์เวลาท่านจะนิพพานนะ ลาวัฏฏะ ท่านลาวัฏฏะของท่าน ท่านไปกุศลสถานที่ที่ท่านบวช สถานที่ที่ท่านได้บำเพ็ญ ท่านลาวัฏฏะของท่าน ลาวัฏฏะ ผู้ที่ลาวัฏฏะไปแล้ว สิ่งนั้นเป็นสังฆธรรมในหัวใจนั้น ถ้าเป็นสังฆธรรมในหัวใจนั้นนะ นั่นแก่นของธรรมๆ

แต่ของเรา เวลาเราศึกษา เราศึกษาของเรา เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาศึกษามา ศึกษาด้วยความรู้ความสามารถของเรา ถ้าความรู้ความสามารถของเรา ความรู้ความสามารถมีแค่ไหน เราก็รู้ได้แค่นั้น ถ้ารู้ได้แค่นั้นนะ เราก็พยายามไป เราเข้าใจของเราไป

สิ่งที่ว่าเข้าใจของเรามันเป็นที่วุฒิภาวะ วุฒิภาวะคนที่สูงเห็นสภาวะสิ่งใดแล้ว ธรรมะเป็นธรรมชาติ เห็นสังฆธรรมแล้วมันสะเทือนใจไปหมด สิ่งนั้นนะมีคุณค่า มีคุณค่าเพราะว่าสิ่งที่เป็นธรรม เป็นธรรมคือมันไม่เบียดเบียนกัน ไม่เบียดเบียนกัน ไม่เหยียบย่ำกัน ไม่ทำลายกัน

แต่วุฒิภาวะที่มันอ่อนค้อยไป อ่อนค้อยก็สิ่งนั้นจะต้องให้มันเป็นความสมความปรารถนาของเราไป ถ้าสมความปรารถนาก็เป็นอัตตา เป็นตัวตนของเรา แล้วตัวตนของเรา ถ้าวุฒิภาวะที่สูงหรือต่ำไป ถ้าวุฒิภาวะของคนที่สูง เห็นแล้วก็เศร้าใจ ปลงกรรมสังเวช เห็นแล้วมันสังเวชไป

ปลงกรรมสังเวชๆ อนุชจา วต สงฺขารา เวลาซักผ้า เขาให้ปลงกรรมสังเวช เวลาเกิด แก่ เจ็บ ตาย เกิดมาแล้วก็ต้องตายอย่างนี้ ถ้าตายอย่างนี้ สิ่งที่ได้พิจารณา ได้กระทำแล้ว ถ้าจิตใจที่มันพ้นไปแล้ว สิ่งที่พ้นไปแล้ว จิตใจที่พ้นไปแล้ว อันนั้นต่างหาก นี่ยอดกรรม ยอดกรรมในพระพุทธศาสนาของเราไป

ถ้ายอดกรรมในพระพุทธศาสนาของเราถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ ถ้าถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์แล้วไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันจบสิ้นตั้งแต่วันที่สิ้นกิเลส ถ้าสิ้นกิเลสแล้วมันจะมีสิ่งใดไปกระทบกระเทือนคุณธรรมอันนั้น ถ้าไม่มีสิ่งใดกระทบกระเทือนคุณธรรมอันนั้น นั่นนะท่านอยู่สุขสบายของท่าน มันเป็นสัจจะของท่านไป

ไอ้พวกเรา พวกเราทุกคน วุฒิภาวะของคนก็ต้องการให้มีอภิญญา ให้ทรงธาตุทรงชั้น สิ่งนั้นมันเป็นอภิญญา เป็นเรื่องโลกๆ เราก็ดูเข้าใจได้ แต่ความเข้าใจได้ สิ่งนั้นมันจะเหนืออริยสังขารไม่ได้

เกิด แก่ เจ็บ ตาย ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย นั่นคือสัจธรรมในพระพุทธศาสนา สิ่งที่ยิ่งใหญ่ยิ่ง อายุยืน อายุมั่นขวัญยืน นั่นเป็นผลของวิญญูะ ผลของวิญญูะคือการทำดีทำชั่วมา

ถ้าทำดีมาเยอะ ทำดีมา คุณสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเจ็บไข้ได้ป่วยนะ หมอชีวกเป็นผู้ที่ประกอบโอสถถวายเองด้วยดอกบัว ในเมื่อคนเราเกิด แก่ เจ็บ ตายขึ้นมา มันต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย คำว่า “ปัจจัยเครื่องอาศัย” มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ถ้าอำนาจวาสนาของคน คนมีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน อำนาจวาสนานี้เป็นกรรมเก่านะ แต่อำนาจวาสนาจะมากน้อยแค่ไหน เกิดมาแล้วนั่งกระดิกเท้าอยู่ มันจะไม่ได้ทำอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย จะไม่ได้ทำอะไรเป็นสมบัติของตนเลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลาท่านมาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาจะออกจากพระราชวัง

ผลกระทบก็ละล้าละลังๆ ตั้งแต่แม่เหสี ตั้งแต่สามเนรราหูลที่ได้เกิดแล้ว ผู้ที่เป็นพ่อจะต้องพลัดพรากจากภรรยาของตน จากลูกของตนไป หัวใจมันจะสั้น ไหวแก่ไหน เวลาหัวใจมันสั้น ไหวแก่ไหนนะ พอออกไปแล้ว จากเป็นกษัตริย์ออกไปเป็นวนิพก แสวงหาด้วยความเชื่อของคนอื่น มันจะได้อย่างไรสมความปรารถนา ความเป็นอยู่ที่ประณีตขนาดนั้น แล้วออกไปอยู่ในที่กัณการ

สิ่งนั้นแสวงหามาๆ มีอำนาจวาสนาขนาดไหน มีอำนาจวาสนาแล้ว กรรมที่ส่งเสริมมา เราต้องสร้างสมของเราขึ้นไป ถ้ามีอำนาจวาสนาที่เป็นธรรมๆ มันจะประพฤติปฏิบัติให้เป็นสังฆธรรมขึ้นมา ถ้าเป็นสังฆธรรมขึ้นมา เป็นนามธรรมๆ จิตใจที่ยิ่งใหญ่ สิ่งใดที่ยิ่งใหญ่ เท่าไรก็บรรลุ ไม่มีวันพอ ถ้าเป็นคุณธรรมขึ้นมา มันจะยิ่งใหญ่มากขนาดไหน

ถ้ามันยิ่งใหญ่มากขนาดไหนนะ สิ่งที่เป็นทรัพย์สมบัติทางโลก ธรรมะเหนือโลกๆ ธรรมะที่เหนือโลก เหนือโลกเหนือสงสาร เหนือความเจ็บไข้ได้ป่วย เหนือทั้งหมด ถ้ามันเหนือทั้งหมดแล้วมันจะมีสิ่งใดมากระเทือนหัวใจอันนั้น หัวใจอันนั้นยิ่งใหญ่นะ

แต่โดยธรรมชาติของเรา เรารู้อยู่แล้วเวลาถึงที่สุดแห่งทุกข์มันจบไขว้ไหม แต่เราจะเอาธรรมะข้อไหนไปใส่ เอาธรรมะข้อไหนไปเปลี่ยนแปลงให้สมความปรารถนาของเรา มันสมความปรารถนาของเราไม่ได้ แต่ปัจจัย ๔ พระปฏิสังขาโย ก่อนจะฉันอาหารต้องปฏิสังขาโย พิจารณาก่อนค่อยฉัน ถ้าไม่พิจารณาก่อนค่อยฉัน เป็นอาบัติทุกกฏ

ผ้ากาสาฬหพัศตร์ เราได้นุ่งห่ม ก่อนจะห่มผ้าเราต้องปฏิสังขาโย ห่มผ้ากาสาฬหพัศตร์นี้เพื่ออะไร เพื่อกันเหลือบ กันยุง กันริน กันไร เพื่อความอบอุ่น เพื่อความเป็นอยู่ที่ไม่น่าละอาย

เราจะนอนในกุฏิวิหาร ก่อนนอนเราพิจารณาว่าสิ่งนี้ได้แต่ใครมา สิ่งนี้เป็นศรัทธาของศรัทธาไทยเขา เขาได้สร้างบุญกุศลของเขา เราได้มาอาศัย ปฏิสังขาโยๆ

จะกินจะอยู่ จะหลับจะนอน เจ็บไข้ได้ป่วยมันพิจารณาทั้งนั้นนะ การพิจารณาอย่างนั้นพิจารณาเพราะอะไร เพราะความไม่ประมาทใจ

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาในโลกนี้มันก็เกิดแก่เจ็บไข้เป็นธรรมดา ถ้ามันซำคร่ำคร่า จิตใจที่เหนือโลกๆ เหนือโลกเหนือสงสาร คุณธรรมอันนี้ยิ่งใหญ่นะ ยิ่งใหญ่มาก ยิ่งใหญ่เพราะอะไร ยิ่งใหญ่เพราะผู้ที่เข้าถึงคุณธรรมสิ่งนั้นได้มันต้องชนะตนเองไง ชนะตนเองนี่ไง เห็นการพลัดพรากก็เสียใจ มันต้องพลัดพรากอยู่แล้ว ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด มันต้องพลัดพรากอยู่

แล้ว แต่คนที่มิหลักเกณฑ์ เมื่อวานไปปลงธรรมสังเวช พระที่อุปัฏฐากอยู่พูดแล้วมันสะท้อนใจเราไง “เราจะทำดีที่สุด เพราะท่านจะอยู่กับเรานานเท่าไรแล้ว เราพยายามจะทำให้ดีที่สุด”

คนที่มิหลักเกณฑ์ เห็นไหม เราจะทำให้ดีที่สุด เราก็รู้ของเรา ชราคร่ำคร่ามันต้องมีพลัดพรากอยู่แล้ว ถ้ามันเป็นธรรม “เราจะอุปัฏฐากดูแลให้ดีที่สุด เราจะทำให้ดีที่สุด เพราะท่านจะอยู่กับเรานานเท่าไรแล้ว” ท่านอยู่ไม่นานเพราะอะไร เพราะชราคร่ำคร่าไง มันเป็นเรื่องสังขารธรรม

เราก็พิจารณากันอยู่แล้วไง เรามีความเกิดเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความเกิดไปไม่ได้ เราจะมีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้ เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้ เรามีของนี้เป็นธรรมดาๆ ทั้งนั้นเลย แล้วธรรมดา มันก็เป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้าหัวใจมันเป็นกิเลสตัดความทะยานอยากมันไม่ธรรมดาแล้ว มันกระเทือนโลกธาตุ กระเทือนหัวใจ กระเทือนมาก ถ้ามันไม่ธรรมดา

แต่สมณะผู้ที่ประพฤติปฏิบัติแล้วมันเป็นเรื่องธรรมดา ธรรมดาของท่าน เวลาธรรมดาของท่าน เวลาครูบาอาจารย์ท่านจะลาวัณณะนะ ท่านลาของท่าน นี่ท่านก็อยู่ให้เป็นขวัญหูขวัญตาของเราแล้วแหละ นี่เป็นจริง เวลาไป สิ่งที่เป็นธรรมก็คือเป็นธรรม สิ่งที่เราเห็นแหละ พวกเราดูแล

ถ้าผู้ใดดูแลดี พระเขาพูด “ท่านจะอยู่กับเรานานแล้วแหละ”

เราไปให้กำลังใจไง บอกมันต้องเหนื่อยหน่อยนะ ต้องทำ

เขาก็บอกว่า “ครูบาอาจารย์จะอยู่กับเรานานหรือ เราจะทำให้ดีที่สุด”

นั่นคนที่เป็นธรรมๆ แล้วเป็นธรรมอย่างนั้นนะ อะไรก็ได้ สิ่งใดเขารู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไอ้คนที่เข้ามาดูแล คนนั้นก็อยากเป็นอย่างนั้น คนนั้นก็อยากเป็นอย่างนั้น ใครมีวิฤทธิภาวะมีมากน้อยแค่ไหน เขาก็พยายามกระทำของเขา ผู้ที่มีวิฤทธิภาวะนะ แต่ถ้าผู้ที่มาโหนกระแส ไอ้พวกโหนกระแส ไอ้พวกเข้ามาว่านวยกียะอะเยะ ไอ้พวกโหนกระแสนั้นใช้ไม่ได้

ถ้าที่เหลวไหลที่โหนก็ไม่มีใครสนใจใช้ใหม่ แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของท่านท่านปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ แล้วท่านปฏิบัติดีปฏิบัติชอบมาตลอดชีวิตของท่านใช้ใหม่ ไอ้พวกโหนกระแสนะ ตัวเองก็หย่าเป่ หน้าไหว้หลังหลอก สิ่งใดเป็นสัจจะไม่รู้จัก สมมุติสัจจะยังทำไม่ได้ สมมุติสัจจะ

แล้วบัญญัติละ แล้วอริยสัจจะมันจะรู้ได้อย่างไร อริยสัจจะยังรู้ไม่ได้ โหนกระแส ถ้าโหนกระแส
ขึ้นมา

เวลาเราอยู่ทางโลก โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ เวลามีลาภขึ้นมา เห็นไหม
เวลาพระป่าประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจีทุกข์จียาก ไม่มีการศึกษา อยู่ในป่าในเขา ใงอย่างนั้นจะรู้เรื่อง
ได้อย่างไร หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธนี่ใงเง่าแต่ตุ่น

เวลาใงเง่าแต่ตุ่น ใงๆ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์หมดเลย แล้วเวลา
เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา “ท่านศึกษามาจากไหน ไม่เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เวลาจิตสงบระงับเข้าไป พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน
พอหัวใจเป็นพุทชะ ไหนว่าไม่เคารพพระพุทเจ้า ไอ้ที่เคารพพระพุทเจ้าชื่อสัตย์กับศีลกับธรรม
หรือไม่ หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ศีล สมาธิ ปัญญา มีศีลที่เป็นสัมมาทิฏฐิขึ้นมา เวลา
เกิดสมาธิเป็นสัมมาสมาธิ เวลาสัมมาสมาธิ ได้เฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้
เบิกบาน

ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา แล้วว่ามันจะเกิดภาวนามยปัญญา
ขึ้นมา แล้วเกิดขึ้นมาแล้ว เวลาเกิดนะ เวลาภาวนาขึ้นมา ก็เลศกับธรรมมันต่อสู้กัน เวลาเกิดมัน
พลิกมันแผลงนะ มันอ้างธรรมนะ มันบังเงาเนะ เอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ใครมีการศึกษา มีความรู้มากๆ นั้นนะ เวลาจิตมันเกิดจินตนาการขึ้นมา มันเอามาเทียบเอามาเคียง
มันเอาสิ่งนั้นมาเป็นอาวุธทำลายความเพียร ทำลายคุณธรรมที่เราสมควรจะได้ ทำลาย
ผลประโยชน์ของเราทั้งสิ้นเลย ก็เลศค้นหาความทะยานอยากอยู่ในหัวใจของเรานั้นนะ มันอ้าง
มันบังเงา มันอ้างธรรมะขึ้นมาทำลายๆ เรา โดยที่เราไม่รู้ตัวเลย เห็นไหม

เวลาภาวนา ภาวนามยปัญญาๆ ถ้าเป็นภาวนามยปัญญาเป็นอย่างไร แล้วว่าถ้าไม่เคารพ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เคารพมารไซ้ใหม่ สิ่งทีเกิเลศค้นหาความทะยานอยากที่มันเอา
มาหลอกหลอนนั้นนะ พญามารมันบังเงา มันอ้างอิงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
นั้นนะเวลามันต่อสู้กัน ภาวนามยปัญญามันทำลายกัน เวลามันทำลาย มันทำลายอย่างไร ถ้ามัน
ทำลายจริง มันเป็นสัมมาทิฏฐิ ความถูกต้องดั้งเดิมขึ้นมา แล้วตรงไหนทีไม่เคารพองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ตรงไหนทีไม่มีการศึกษา

ศึกษามากก็ศึกษาทรงจำธรรมวินัย ศึกษาเพื่อให้ประพฤติปฏิบัติไป ไอนี้ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ได้เคารพกัน ได้ต่อสู้กัน ได้ฟาดฟันกันระหว่างกิเลสกับธรรมในหัวใจใจ ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาใจ มันยังโง่งงไปไหน

เวลาหลวงตาท่านพูดนะ ถ้าทางโลก ถ้าเขาจะว่าโง่ เราโง่มาก เราโง่มากคือไม่แสวงหา ไม่แสวงหาชื่อเสียงเกียรติยศเกียรติคุณ เขาจะถวาย เขาจะให้สิ่งใด เอาไปคืนเขาหมด ตั้งแต่ถวายสมณศักดิ์ครั้งแรก ท่านเอาไปคืนสมเด็จพระสังฆราชวาสน์ บอกว่า “เกล้ากระหม ในชีวิตนี้มอบไว้ให้กับศาสนาอยู่แล้ว เต็มที่ ทำเต็มที่ แต่ยศถาบรรดาศักดิ์ควรให้กับผู้ที่เขาทำงานเพื่อการศาสนา เพื่อเป็นขวัญเป็นกำลังใจแก่เขา แต่ขวัญและกำลังใจในหัวใจของข้าพเจ้าเต็มเปี่ยมกับพระพุทธศาสนา” ท่านถวายคืนนะ

แต่พอเวลาโครงการช่วยชาติ ท่านบอกว่าท่านเห็นแก่หัวใจของผู้ให้ ผู้ให้ต้องการให้ เพราะต้องการบุญกุศลจากท่าน อันนั้นท่านยอมรับ เวลาท่านยอมรับ ท่านยอมรับอย่างนั้น

นี่พูดถึงว่าโลกธรรม ๘ เวลาจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ครูบาอาจารย์ของเรา สมณะผู้ที่สิ้นจากทุกข์ ไม่รวนเร ไม่เหลวไหล ไม่แสวงหา เวลาหลวงตาท่านว่าท่านโง่ โง่อย่างไร โง่เพราะท่านไม่แสวงหา สิ่งที่ได้มา ได้มาเพื่อโลก แต่สุดท้ายแล้วเวลาโครงการช่วยชาติ ท่านออกมาช่วยโลกด้วยชีวิตเลย สละชีวิตอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือคราวต่อสู้กับกิเลส ต่อสู้กับกิเลสจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ เอาชีวิตเข้าแลก อีกคราวหนึ่งคือโครงการช่วยชาติ ช่วยทั้งประเทศชาติ ช่วยทั้งประชาชน แล้วผู้ที่เป็นกำลังใหญ่ ผู้ที่เป็นกองทัพที่พยายามทำให้ประสบความสำเร็จคือหลวงปู่ลีๆ ท่านทำมาตลอด ธรรมลีๆ ให้มาตลอดๆ สิ่งที่ท่านทำ ท่านทำเพื่อโลกทั้งนั้นนะ นี่ใจ ถ้าโง่พูดถึงทางโลกว่าโง่นะ ท่านบอกท่านโง่ที่สุดเลย

แต่ถ้าเป็นทางธรรม ถ้าทางธรรม ธรรมเหนือโลกเหนือโลกเหนือวิญญูะเหนือโลกธรรม ๘ เหนือลาภยศถาบรรดาศักดิ์ เหนือ เหนือทุกอย่าง ผู้ที่เหนือแล้วจะกลับลงมาเกลือกกลั้วหรือไม่จิตใจที่เหนือโลกไม่กลับลงมาเกลือกกลั้วกับสิ่งที่เรื่องโลกๆ อย่างนั้น ถ้าธรรมเหนือโลกๆ นี่ใจ สมณะผู้ยิ่งใหญ่

สมณะผู้ยิ่งใหญ่ แต่ในเมื่อผลของวิญญูะใจ เวลามันกลืนกินไปหมดใจ เราเองเราก็พยายามกันใจ พยายามว่าจะให้สมความปรารถนา เราจะบอกว่า ความปรารถนาของเราเป็นสมุทัย เพราะสมุทัย อยาก ต้องการทำความปรารถนาให้สมกับความปรารถนาเรา มันจะเป็นไป

ไม่ได้ มันจะเป็นไปไม่ได้เพราะสิ่งนี้มันคิดด้วยสมุทัย ด้วยความต้องการ ด้วยความปรารถนาของเรา แต่ผลของวิญญูะมันเป็นความจริง ผลของเวรผลของกรรมมันเป็นความจริง ความจริงคือคนเกิดมาตามระยะเวลาของแต่ละบุคคล

กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน มันเป็นความจริง ความจริงแต่ละชั้นแต่ละอัน เป็นความจริงแต่ละส่วนๆ แต่ในใจของผู้ที่ปฏิบัติไม่ใช่แต่ละส่วน สมบูรณ์แบบ ภาวสวะ ภพชาติ นี้ไง ครอบ ๓ โลกธาตุ มันยิ่งใหญ่กับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นครอบ ๓ โลกธาตุ พ้นจากวิญญูะ วิญญูะคือการพ้นจาก ๓ โลกธาตุ

แต่หัวใจของเราที่ว่าหลากหลายๆ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน คือใจของเราใจ ใจของปุถุชน ใจของคนทั่วไปมันคับแคบ มันรู้ได้แค่นั้นนะ มันมีเท่านั้นเอง แล้วอย่างที่ว่าแหละ แล้วถ้ามาโหนกระแสๆ พวกโหนกระแสเข้ามาหาผลประโยชน์ หาชื่อเสียง หาเกียรติศัพท์หาเกียรติคุณ หาผลประโยชน์ หายศถาบรรดาศักดิ์ หาทุกอย่าง โหนกระแส

ในวิภวติวิภวติหนึ่งเกิดขึ้น มันจะสร้างวิบุรุษกับสร้างพวกพญามาร พวกเปรตพวกผีในวิภวตินั้น ในวิภวตินั้นก็มีสิ่งที่ดีงาม ในวิภวตินั้นก็ให้เห็นธาตุแท้ของคน เห็นธาตุแท้ๆ แต่ความจริงเป็นความจริงอย่างนั้นนะ

นี่พูดถึงไปปลงกรรมสังเวช ไปเห็น เราไปอยู่ข้างใน ไปอยู่กับท่าน แจ่มแจ้ง เพราะต้องถวายนานๆ ๒ ชั่วโมง เวลาจะถวายนานๆ “ถวายนานๆ ถวายนานๆ” ท่านก็กลืนๆ แสดงว่าจิตนี้สุดยอด เรื่องคุณธรรมนี้สุดยอด แต่ร่างกายขยับไม่ได้เลย เพราะว่าเส้นเลือดในสมองมันแตกมันทำให้ประสาทมันใช้งานไม่ได้

แต่เวลาให้ยาท่านไป “ถวายนานๆ” ท่านก็ต้องกลืน แสดงว่าท่านรู้แจ้ง รู้ตลอด จิตสุดยอด ธรรมแท้ๆ แต่ผลของวิญญูะไร ร่างกายมันซบเซาคร่ำคร่าเป็นเรื่องธรรมดา ปลงกรรมสังเวช แต่ถ้าให้สมความปรารถนาพวกเรา มันไม่สม

นี่ไง การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เราเกิดมาแต่ละภพแต่ละชาติ สิ่งใดที่ร้องไห้ๆ ไว้ ถ้าเก็บน้ำตานี้ไว้ น้ำทะเลสู้ไม่ได้ นี่เราก็จะเสียใจ เราก็สะเทือนใจ มันก็เป็นเรื่องธรรมดา แต่เราก็มองให้มันเป็นธรรมไป มองให้เป็นธรรม เห็นไหม ครูบาอาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่ท่านทำมาสมบูรณ์แบบนะ แล้วถ้าหมดอายุขัยก็ต้องพลัดพรากไปเป็นธรรมดา แต่ท่านไปแล้วท่านไม่มาอีก นี่ไง หลวงปู่เสาร์

หลวงปู่มั่นท่านลาวิญญะ ไปดูที่เคยเกิด เคยแก่ เคยเจ็บ เคยตาย บ้ายบาย ชาติสุดท้าย เราจะได้
พบกันอีกแล้วนะ เอวัง